

NORGES HØYESTERETT

Den 18. desember 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Arntzen og Høgetveit Berg i

HR-2023-2387-U, (sak nr. 23-120396STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Olaf Halvorsen Rønning)

mot

Påtalemyndigheten

Anmodning om deltakelse etter analogi fra
tvisteloven § 30-13:

Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Helge Røstum)

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 10. november 2023 ble anken fra A, født 00.00.1989, over Agder lagmannsretts dom 19. april 2023 i sak nr. 22-033163AST-ALAG, tillatt fremmet for så vidt gjelder «forholdet til grenseforordningens regler». For øvrig ble anken ikke tillatt fremmet. Ankesaken skal behandles i sammenheng med sak nr. 23-120305STR-HRET, som reiser liknende spørsmål. Sakene er ikke berammet.
- (2) A er tiltalt for uten rimelig grunn å ha unnlatt å teste seg for covid-19 ved innreise til Norge og for uten rimelig grunn å ha nektet å registrere diverse opplysninger ved innreise, jf. henholdsvis forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften) § 4d og § 5b, slik disse reglene lød på handlingstidspunktet.
- (3) Saken for Høyesterett gjelder spørsmål om Norges forpliktelser etter Schengen-regelverket er til hinder for at A domfelles for forholdene. Mer konkret er det spørsmål om domfellelsen er i strid med reglene om grensekontroll i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/399 (grenseforordningen).
- (4) Ved brev fra forberedende dommer 14. november 2023 ble staten v/Justis- og beredskapsdepartementet varslet om saken, etter analogi fra tvisteloven § 30-13 første ledd.
- (5) Ved prosesskriv 30. november 2023 har staten gitt uttrykk for at staten ønsker å opptre i saken. I prosesskrivet er det gitt uttrykk for at statens innlegg vil «være begrenset til forholdet

mellom smittevernreglene som gjaldt i forbindelse med innreise til Norge og Norges forpliktelser etter Schengenregelverket».

- (6) Partene har ikke hatt innvendinger mot at staten opptrer i saken i tråd med den nevnte begrensningen.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at tvisteloven § 30-13 første ledd gir staten rett til å opptre i saker for Høyesterett dersom saken reiser spørsmål om å sette til side eller fortolke innskrenkede regler gitt ved lov, provisorisk anordning eller stortingsbeslutning fordi reglene kan være i strid med bestemmelser i internasjonalt samarbeid som Norge er bundet av.
- (8) Straffeprosessloven gir i utgangspunktet ikke staten en tilsvarende rett, men i HR-2021-1107-U og HR-2022-2290-U kom utvalget til at staten kunne opptre i en straffesak for Høyesterett etter en analogisk anvendelse av § 30-13. Tilsvarende må gjelde her.
- (9) Etter tvisteloven § 30-13 første ledd er statens adgang til å opptre begrenset til saker som reiser spørsmål om innskrenkende tolkning eller tilsidesettelse av regler «gitt ved lov, provisorisk anordning eller stortingsbeslutning». Smittevernreglene som A er tiltalt for å ha overtrådt, fremgikk som nevnt av covid-19-forskriften.
- (10) Straffesanksjoneringen av de nevnte smittevernreglene fremgikk imidlertid av smittevernloven § 8-1. Smittevernloven § 8-1 første ledd første punktum lød på handlingstidspunktet slik:

«Med unntak av overtredelse av plikter etter § 5-1 eller plikter som omfattes av helsepersonellovgivningen, straffes forsettlig eller uaktsom overtredelse av loven her eller vedtak gitt med hjemmel i loven med bot eller fengsel inntil 2 år.»
- (11) Alternativet om overtredelse av «vedtak gitt med hjemmel i loven», dekker brudd på smittevernregler fastsatt i forskrift, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 503 og Prop. 64 L (2014–2015) side 163. Smittevernloven § 8-1 gjør det altså straffbart å overtre også regler gitt ved forskrift.
- (12) Slik ankeutvalget ser det, vil resultatet av at As anke eventuelt fører frem, dermed være at strafferegelen i smittevernloven reelt sett gis et snevrere anvendelsesområde enn hva ordlyden i § 8-1 isolert tilsier. Denne innskrenkende tolkningen av strafferegelen i smittevernloven § 8-1 vil da i tilfelle skyldes «konflikt med [...] bestemmelser Norge er bundet av i internasjonalt samarbeid», jf. tvisteloven § 30-13 første ledd.
- (13) Etter ankeutvalgets syn innebærer dette at vilkårene for å tillate staten å opptre i saken etter analogi fra tvisteloven § 30-13 første ledd, er oppfylt. Statens begjæring om å opptre i saken, tas derfor til følge.

S L U T N I N G

Begjæring fra staten v/Justis- og beredskapsdepartementet om deltakelse etter analogi fra tvisteloven § 30-13 tas til følge.

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)